

Aan:
de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Plein 2
DEN HAAG
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Onderwerp: de toepassing van het *European Charter for Regional or Minority Languages* in Nederland, etc.

Leeuwarden/Drachten, 24 aug. 2009

Zeer geachte leden der Tweede Kamer,

1. Op 15 sept. 2008 hebben wij namens de *Feriening Frysk Underwiis*, de *Ried fan de Fryske Beweging* en het 'Pedagogysk Wurkferbân' van de *Fryske Akademy* aan twee ministers (OCW en BZ) en aan de leden der Tweede Kamer een brief geschreven inzake de toepassing van het *European Charter for Regional or Minority Languages* in Nederland op de Friese taal (zie bijlage 1). Op 29 sept. 2008 mochten wij bericht ontvangen dat onze brief in de vaste commissie voor OCW in een procedurevergadering was behandeld (kenmerk 2008Z02602-2008D07244) en dat aan de ministers van OCW en BZ een kopie gevraagd zou worden van hun antwoord op onze brief. In de brief van de Commissie OCW werd ons toegezegd: 'Na ontvangst van de reactie van de ministers zal de commissie u laten weten of zij nog nadere stappen wil ondernemen en zo ja, welke.' Die reactie is tot op de huidige dag helaas nog uitgebleven. Wij zouden het zeer op prijs stellen alsnog te horen of inderdaad nadere stappen zullen worden ondernomen, en zo ja, welke.

Wel hebben wij op 18 dec. 2008 een reactie op onze brief van 15 sept. 2008 ontvangen van de staatssecretaris van OCW, mevr. Sharon A.M. Dijkema (kenmerk PO/O&O/77989), omdat het onderwijs in het Fries in haar portefeuille zit. Daarin werd bijv. door mevr. Dijkema **niet** aangekondigd dat er een wettelijke verplichting komt voor het onderwijs in het Fries in de Wet op de Expertisecentra. Dat is in strijd met het Europees Handvest, een '*kan* onderwijs gegeven worden in het Fries' (vak en instructietaal) is bepaald niet hetzelfde als '*wordt* onderwijs gegeven in het Fries'. Dit laatste weerspiegelt de *letter* en de *geest* van het Europees Handvest. Dat verzuim zou zo spoedig mogelijke hersteld moeten worden met reparatiewetgeving.

Daarvoor moeten we nog steeds in Den Haag zijn zolang de Provincie Fryslân dat recht niet heeft. En het is nog de vraag of de adviezen van de tijdelijke stuurgroep die moet adviseren over de decentralisatie van rijkstaken op het terrein van de Friese taal (de zgn. commissie Hoekstra), ertoe zal leiden dat de wetgeving t.a.v. van de Friese taal gedecentraliseerd zal worden naar onze provincie. Zelfs als dat het geval zou zijn, dan duurt het weer lange tijd voordat die verplichting goed is geregeld. Procedures kosten veel tijd. Gezien de urgentie van versterkende maatregelen voor de Friese taal in het onderwijs kan er onzes inziens niet gewacht worden tot de commissie Hoekstra gereed is met zijn werk. Het heeft al veel te lang geduurd sinds het instellen van (in 1979) en het

verschijnen van het eindrapport en de voorstellen van de eerdere Rijkscommissie ‘Commissie Fries in het Buitengewoon Onderwijs’ (1981), **dertig** jaar geleden dus!

Eenzelfde urgentie geldt voor een wettelijke verplichting van het Fries in het middelbaar beroepsonderwijs analoog aan de toekomstige verplichtingen voor Nederlands en Engels (zie onze brief van 15 sept. 2008, bijlage 1).

2. Ondertussen heeft ook het *Consultatief Orgaan Friese taal* (CO), een adviesorgaan voor het Rijk, dat ruim 10 jaar geleden is ingesteld, op 23 maart 2009 een brief (merkteken 2009-010) met **urgenties** doen uitgaan over wat er volgens het CO de komende **twee jaar** veranderd zou moeten worden (zie bijlage 2). Die urgenties worden in 8 punten geschetst, waarvan de helft betrekking heeft op onderwijs, o.a. op het snel aanpassen van art. 11 van de *Wet op het Voortgezet onderwijs*,

Daarnaast onder meer op:

- (1) het ontwikkelen van minimumstandaarden tijd (als vak en als instructietaal) voor verschillende onderwijsniveaus;
- (2) een handhavingsskader om te zorgen dat op de scholen in Fryslân een ‘aanmerkelijk deel’ van het basisonderwijs in de Friese taal wordt gegeven;
- (3) de inspectie (‘de Friese taal dient onderdeel uit te maken van der opbrengst- en risicoanalyse van de Inspectie van het Onderwijs’);
- (4) de bevoegdheid van de Provincie Fryslân om de kerndoelen geschiedenis aan te passen conform art. 8, 1g van het Europees Handvest;
- (5) het oplossen van het tekort aan gekwalificeerde leerkrachten Fries in het basis- en voortgezet onderwijs in Fryslân, etc.

Wij hebben de laatste jaren bij herhaling overeenkomstige wensen in de richting van Den Haag geventileerd (zie hiervoor bijv. onze brief van 15 sept. 2008, bijlage 1). Wij kunnen die urgentie (binnen twee jaar) die het CO aangeeft, van harte onderschrijven en achten het dan ook wenselijk dat op *zeer korte termijn* door Kamer en Kabinet de noodzakelijke maatregelen worden ondernomen, ongeacht wat de adviezen van de Commissie Hoekstra (en de eventuele ‘vervolgcommissies’ daarvan, gericht op andere maatschappelijke domeinen) uiteindelijk zullen opleveren.

Met de meeste hoogachting,

drs. S.T. Hiemstra,
secretaris *Feriening Frysk Underwiis* (FFU)

Bijlagen:

1. onze brief van 15 sept. 2008
2. de brief van het Consultatief Orgaan Fries van 23 maart 2009

Afschriften: GS, PS, LC, FD, OF, KO